Год выдавецтва 1. ЦАНА НУМАРУ 30 гр.



# НАРОДНАЯ НІВА

Орган Праваслаўнага Дэмакратычнага Аб'яднаньня.

Орган Православного Демократичного Об'єднання.

Органъ Православнаго Демократическаго Объединенія.

5 студзеня № 1. 1928 год.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

За 1 месяц 1 зал. 20 гр., за 3 месяцы 3 зал.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ:

Wilno, ul. Subocz № 2. Вільня, вул. Субач № 2.

Drukarnia S. Bekkera Wilno, Subocz 2.

## Зьмест.

„Народная Ніва“

# АД РЭДАКЦЫІ.

У цяперашні час, калі дзеля ўсіх нацыянальных меншасьцяў ў Польшчы так патрэбна аб'яднаньне, дзеля абароны сваіх правоў, дэкляраваных у канстытуцыі Польскай распублікі і міжнародных актах—нацыянальнасьці зусім разьбіліся, ідуць рознымі шляхамі, забыліся пра рэлігію, якая яднае іх усіх, пра тое, што яе выяўляе—пра Царкву.

Праваслаўнае Дэмакратычнае аб'яднаньне, органам якога зьяўляецца наша часопісь, першы нумар якой мы выпусьцілі ў сьвет, паставіла сваей мэтай аб'яднаньне ўсіх славянскіх меншасьцяў у Польшчы—як беларусаў, так украінцаў і расейцаў, пад крыльлямі дарагой кожнаму з нас сьвятой Праваслаўнай Царквы.

Аб'яднаныя аднэй думкай, аднэй ідэяй, мы лягчэй зможам вясьці барацьбу за прызнаньне сваіх нацыянальных правоў, за здабыцьце нацыянальнай культуры.

Але мы не прызнаем апазіцыі дзеля апазіцыі. Барацьба за нацыянальныя правы можа і павінна вясьціся зусім легальна ў граніцах дазволеных аснаўнымі законамі рэспублікі. І калі з боку каго-б то ні было мы спаткалі перашкоды ў дасягненьні пастаўленай сабе мэты—будзем змагацца ў радох апазіцыі, але апазіцыйнасьць наша будзе дзелавая, нармальная, не дэмагагічна, дэструктыўна, раскладаючая.

Наша часопісь у ва ўсіх сваіх стацьцях і заметках будзе правадзіць тыя аснаўныя ідэі, якія палажыла сабе за падставу само Праваслаўнае Дэмакратычнае аб'яднаньне. Выходзючы з права кожнай народнасьці на поўнае нацыянальнае самаазначэньне і прызнаючы ўсіх грамадзян Польскай Распублікі роўнымі перад законам, будзем бараніць нашую вольнасьць дзеля ўсіх нацыянальных меншасьцяў, карыстацца роднай мовай ў школе, судзе, адміністрацыі і грамадзянскіх установах. Што датычыцца мовы багаслужэбнай—гэтае досіць важнае пытаньне можа быць вырашана пастановаю краявога царкоўнага сабору.

Не удаючыся ў дэтальнае азначэньне нашай праграмы, якая цалком згаджаецца з праграмай Праваслаўнага Дэмакрктычнага аб'яднаньня, якое будзе зьмешчана ў найбліжэйшым нумэры нашай часопісі, азначаем толькі, што пры ўсякім падзеле на палітычныя групы партыі кожнай славянскай нацыі і пры нязгодзе нацыянальных меншасьцяў паміж сабой усе яны аб'яднаны на ўлоні Аднэй Святой Праваслаўнай Царквы і моцны тым аб'яднаньнем, як паасобныя часткі Прав. Дэм. Аб. змогуць лепей правадзіць цяжкую барацьбу за свае правы і асягнуць жаданага выніку, чым змагаючыся асобна адзін ад другога.

Галоўны наш кліч—да аб'яднаньня. Толькі дружна станем і пераможам, толькі ідучы злучанымі ў рады зможам зьдзейсьніць сваі найдаражэйшыя лятуценьні праз нацыянальнае і культурнае самазначэньне з пазастаўленьнем кожнаму народу сваіх уласьцівасьцяў і свайго рэлігійнага жыцьця.

Аб'яднаныя на ўлоні Сьвятой Праваслаўнай Царквы, натхнёныя аднэй думкаю, адным клічам распачнем барацьбу за свае правы. Ад нас самых залежыць дабіцца іх або пацярпець паражэньне. Будзем спадзявацца, што нам удасцца асягнуць мэту ў цесным зьяднаньні з самымі шырокімі народнымі масамі.

# Від редакції.

В теперешній час, коли, для всіх національних меншостей в Польщі так потрібне єднання для захисту своіх прав, задеклярованих в Конституціі Польськоі Республики й в міжнароднiх актах — національности цілком розбились, йдуть ріжними шляхами, забули про віру, яка об'єднує іх всіх й про те, що іі висловлює — про Церкву. Православне Демократичне Об'єднання, органом якого з'являється наша часопись, перше число которої пускаємо оце в світ, має своім завданням об'єднання всіх словянських меншостей в Польщі — як білорусів, так украінців й росіян, під крилами дорогоі каждому з нас Святоі Православноі Церкви.

Об'єднані однією думкою, однією ідеєю, ми легче зможемо провадити боротьбу за признання своіх національних прав, за здобутки національноі культури.

Але ми не визнаємо опозиціі за для опозиціі. Боротьба за національні права може й повинна провадитись цілком легально в границях допустимих засадничими законами Республики. Коли з боку кого б то ни було спіткаємо перешкоди в осягненню поставленноі собі мети, будемо боротись в лавах опозиціі, але опозиційнісьць наша буде творча, нормальна, не демагогична, деструктивна, розкладова.

Наша часопись у всіх своіх статтях та замітках буде проводити ті засадничі ідеі, котрі положило собі за підставу само Православне Демократичне Об'єднання. Виходючи з права кождоі народности на повне національне самоозначення й визнаючи всіх громадян Польскоі Республики рівними перед законом, будемо обстоювати повну волю для всіх національних меншостей, користатись рідною мовою в школі, суді, адміністраціі та громадських установах. Щож торкається богослужбовоі мови, то це надзвичайноі ваги питання може бути вирішено постановою Крайового Церковного Собору.

Не вдаючись в детальне ознайомлення читачів з нашим програмом, який цілком сходиться з програмом Православного Демократичного Об'єднання, котрий буде приміщено в найблищому числі нашоі часописі, зазначаємо тільки, що при всякому поділі на політичні угруповання й партіі каждоі словянськоі націі й при незгоді національних меншостей поміж собою, всі вони об'єднані в лоні Єдиноі Святоі Православноі Церкви й спільні цім об'єднанням, яко складові частини Прав Дем. Об., зможуть легче провадити тяжку боротьбу за своі права й осягнути бажанного успіху, ніж роз'єднані між собою.

Засадничий наш клич—це клич до об'єднання. Тілько дружними зусиллями доб'ємось побіди, тілько йдучи злученими в одній лаві, зможемо здійснити свої найдорожчі мріі і про національне та культурне самозначення, з позоставленням кождому народові всіх властивостей в його релігійному житті.

Об'єднані в лоні Святоі Православноі Церкви, натхнені одною думкою, одним кличем, розпочинаємо боротьбу за своі права.

Від нас саміх залежить побіда чи поразка.

Будемо ж надіятись, що нам вдасться осягнути успіху, в тісному звязку з самими широкими народними масами.

## Отъ Редакціи.

Въ настоящее время, когда для всѣхъ національныхъ меньшинствъ въ Польшѣ такъ необходимо единеніе для отстаиванія своихъ правъ, декларированныхъ и Конституціей Польской Республики, и международными актами — **національности** совершенно разбились, идутъ въ разбродъ, забыли о религіи, объединяющей ихъ всѣхъ, и о томъ, что ее выражаетъ—о Церкви.

Православное Демократическое Объединеніе, органомъ котораго является нашъ журналъ, первый номеръ котораго мы выпускаемъ въ свѣтъ, поставило своей цѣлью объединеніе всѣхъ славянскихъ меньшинствъ въ Польшѣ—какъ бѣлоруссовъ, такъ украинцевъ и русскихъ— подъ сѣнью дорогой каждому изъ насъ Св. Православной Церкви.

Объединенные, сплоченные одной мыслью, одной идеей, мы легче сможемъ вести борьбу за признаніе своихъ національныхъ правъ, за достиженія національной культуры.

Но мы не признаемъ оппозиціи для оппозиціи. Борьба за національныя права можетъ и должна вестись вполнѣ легально, въ рамкахъ, допустимыхъ основными законами Республики И если со стороны кого бы то ни было мы встрѣтимъ препятствіе въ достиженіи поставленныхъ цѣлей—мы будемъ бороться въ рядахъ оппозиціи, но оппозиціонность наша будетъ дѣловая, нормальная, не демагогическая, деструкціонно - разрушительная.

Журналъ нашъ во всѣхъ своихъ статьяхъ и замѣткахъ будетъ проводить тѣ основныя идеи, которыя положены въ основу самого Прав. Дем. Объединенія. Исходя изъ права каждой народности на полное національное самоопредѣленіе и признавая всѣхъ гражданъ Польской Республики равными передъ закономъ, мы будемъ отстаивать полную свободу для всѣхъ нац. меньшинствъ въ пользованіи роднымъ языкомъ въ школѣ, судѣ, административныхъ и общественныхъ учрежденіяхъ. Что же касается богослужебнаго языка, - этотъ огромной важности вопросъ можетъ быть разрѣшенъ постановленіемъ Помѣстанго Собора.

Не вдаваясь въ подробное изложеніе нашей программы, всецѣло совпадающей съ программою Православнаго Демократическаго Объединенія, каковая программа будетъ помѣщена въ одномъ изъ ближайшихъ номеровъ нашего журнала, отмѣтимъ лишь, что при всей раздробленности на политическія группы и партіи въ средѣ каждой славянской національности, и въ разобщеніи національностей между собою, онѣ всѣ объединены въ лонѣ Единой Святой Православной Церкви и, сильныя этимъ единеніемъ, въ качествѣ составныхъ частей Прав. Дем. Объединенія, легче могутъ вести тяжелую борьбу за свои права и добиться желаннаго успѣха, чѣмъ борясь въ разобщеніи другъ съ другомъ.

Нашъ главный основной **лозунгъ**-призывъ къ единенію. Только дружными усиліями мы добьемся побѣды, только идя сплоченными рядами, сможемъ осуществить свои завѣтныя мечты о національномъ и культурномъ самоопредѣленіи, съ сохраненіемъ для каждаго народа всѣхъ особенностей въ его религіозной жизни.

Объединенные въ лонѣ св. Православной Церкви, воодушевленные одной мыслью, однимъ лозунгомъ, мы начинаемъ борьбу за свои права. Отъ насъ самихъ зависитъ добиться ихъ или потерпѣть пораженіе.

Будемъ надѣяться, что намъ удастся достигнуть успѣха, въ тѣсномъ единеніи съ самыми широкими народными массами.

# Духавенства і палітыка.

Адусюль праваслаўных духаўнікоў абвінавачываюць у тым, што яны не зьяўляюцца кіраўнікамі сваіх прыхаджан, што яны абмяжоўваюцца толькі выкананьнем сваіх трэбаў, адыйшлі ад народу і ня маюць ніякага ўплыву на сваіх прыхаджан. Нажаль, абвінавачаньні гэтыя ў шмат выпадках праўдзівы. Бацюшка —як-бы чужы для народу, якому служа, больш таго, часамі нават варожыя адносіны між бацюшкамі прыхаджанамі.

Аднэй з шмат-лічных прычынаў такой ненармальнай сітуацыі зьяўляецца неадказываньне духаўнікоў на пытаньні, якія задае само жыцьцё, балючыя пытаньні, з боку прыхаджан. Варункі сучаснага жыцьця так розныя й цяжкія, што духаўнікі ня могуць заставацца толькі звычайнымі глядзельнікамі. Яны павінны разам з сваімі „прыхаджанамі" радавацца тымі радасьцямі і хварэць тымі хваробамі, якія прыносе сучаснае жыцьцё.

Але, як толькі паасобныя прадстаўнікі духавенства імкнуцца стаць бліжэй да народу, быць запраўднымі кіраўнікамі і тлумачамі думак народу, то зараз-жа некаторыя асобы закідаюць духаўнікам тое, што яны адыходзяць ад народу і займаюцца палітыкай. Ствараецца такім чынам для духаўнікоў зачараванае кола, падтрымліванае няшчырасьцю апякуноў. Гэта тым больш кідаецца ў вочы, што прадстаўнікі розных палітычных напрамкаў і арганізацыяў, адны пацiху, другія зусім вачавідна, самі просяць ад духаўнікоў падтрыманьня для карысных сабе мэтаў, у той час рэдка пратэстуючы проці самастойнасьці іх у гэтай справе.

Сучасныя варункі такія цяжкія да выкананьня, розныя пытаньні так заблутаны, самае быцьцё духавенства так цесна зьвязана з грамадой народу, што заставацца ўвонках палітыкі, адыходзіць ад абгаварэньня і вырашэньня балючых жыцьцёвых пытаньняў, духавенства ня можа, бо ў гэтым выпадку яно будзе ізаляваным і нікому непатрэбным.

Але павага духавенства, як служыцеляў царквы, прымушае, каб яно знаходзілася не на ўслугах тэй або іншай палітычнай арганізацыі, часта нават варожай царкве, а праводзіла-б сваю ўласную палітыку.

Асновай палітыкі духавенства павінны быць эвангелічныя ісьціны аб узаёмнай Любві паміж людзьмі і помач слабым і прыгнечаным.

Цяпер, калі так шмат разыходжаньняў на груньце сацыяльным, нацыянальным і г. д. больш чым сваячасна для замірэньня разыйшоўшыхся прагавітасьцяў, стварыць рэлігійную плятформу, якая бы нас аб'яднала і прымірыла.

Такім мусіць быць напрамак палітыкі духавенства і веруючых адзінак. У такую-ж палітыку аб'яднаньня на груньце царквы духаўнікі на блага царквы і народу бяз розьніцы нацыянальных, сацыяльных, палітычных і іншых паглядаў, ня толькі маюць права, але мусяць правадзіць ад царкоўнай катэдры да заканадаўчай трыбуны.

**Сьвяш. А. Коўш.**

# Духовенство й політика.

Зо всіх боків православному духовенству кидаються обвинувачення в тім, що воно не є керовником своїх парафіян, щовоно замкнулось в собі, обмежується тілько виконуванням треб, відірвалось від народу й не має жадного впливу на своїх парафіян. Нажаль обвинувачення ті більш-менш правдиві. Пастирь ніби чужий для народу, котрому служить,, більш того, трапляються випадки навіть ворожих стосунків поміж пастирем и парафіянами.

Одною з багатьох причин такого ненормального стану з'являється

ухилення духовенства від відповіді на багато вимагаемих самім життям жагучих питань, які ставляться парафіянами. Умови сучасного життя остілько ріжноманітні й важкі, що духовенство не може лишатись тільки стороннім глядачем, але воно разом, зі своіми парафіянами, повинно тішитись тими радостями й боліти тими болями, які приносить життя.

Але, коли окремі представники духовенства спробують стати блище до народу, бути дійсними керовниками й висловителями народнього духу, то зараз же ті самі особи, котрі правдиво обвинувачують духовенство в відмежованні від народу, починають обвинувачувати його в тім, що воно вдається в політику. Утворюється таким чином для духовенства якесь зачароване коло, завдяки нещирости наших доброчинців й опікунів. Нещиріс ть тим більш очевидна, що представники ріжних політичних напрямків і організацій, одні укрито, а другі цілком відверто, самі просять у духовенства підтримки іх користних політичних мет, в той же час різко протестуючи проти його самостійности в тій области

Сучасні умови остільки складні, ріжні питання так заплутані, самий побут духовеньства так тісно звязаний з побутом народу, що лишатись по за політикою, себ то ухилятись від обговорювання й вирішування жагучих життьових питань, духовенство не може, бо в противному разі воно стане цілком ізольованим й нікому непотрібним.

Але повага духовенства, як служителів церкви, потребуе, щоб воно не служило тій чи іншій політичній організаціі, дуже часто шкідливій для церкви, а провадилоб свою власну політику.

Засадою політики духовенства повинні бути евангельські істини про взаемну любовь поміж ближніми й про поміч слабим й утискаемим.

Тепер, коли такі великі розходженя на грунті соціяльному, національному і т. п., більш, ніж своечасно для вгамування розбурханих пристрастей, висунути релігійну плятформу, яка б нас об'єднала й помирила.

Такий мусить бути напрямок політики духовенства й віруючих мирян, І таку політику єднання на грунті церковному духовенство, на користь церкви й народу, без ріжниці національних, соціяльних, политичних й инших поглядів, не тільки мае право, але мусить проводити від церковноі катедри до законодавчоі трибуни.

**Свящ. А. Ковш.**

# Духовенство и политика.

Со всѣхъ сторонъ на православное духовенство возводятся обвиненія въ томъ, что оно не является руководителемъ своихъ прихожанъ, что оно замкнулось въ себѣ, ограничивается лишь совершеніемъ требъ, оторвалось отъ народа и не имѣетъ никакого вліянія на своихъ прихожанъ. Къ сожалѣнію, эти обвиненія въ значительной степени справедливы. Пастырь какъ бы чужой для народа, которому служитъ; болѣе того, не рѣдки случаи даже враждебныхъ отношеній между пастыремъ и прихожанами.

Одной изъ многихъ причинъ такого ненормальнаго положенія является уклоненіе духовенства отъ отвѣтовъ на многіе, настойчиво выдвигаемые самою жизнью жгучіе вопросы со стороны прихожанъ. Условія современной жизни настолько разнообразны и тяжелы, что духовенство не можетъ оставаться лишь постороннимъ зрителемъ происходящаго; оно должно вмѣстѣ со своими пасомыми радоваться тѣми радостями и болѣть тѣми болѣзнями, какія приноситъ современная жизнь.

Но какъ только отдѣльные представители духовенства попытаются стать ближе к народу, быть дѣйствительными руководителями и вразумителями народныхъ душъ, то сейчасъ же нѣкоторыя лица, кои справедливо упрекаютъ духовенство въ отгораживаніи отъ народа, начинаютъ обвинять духовенство в томъ, что оно занимается политикой. Получается такимъ образомъ для духовенства какой-то заколдованный кругъ, создаваемый неискренностью нашихъ доброжелателей и опекуновъ. Неискренность эта тѣмъ болѣе очевидна, что представители разныхъ политическихъ направленій и организацій, одни скрыто, а другіе совершенно открыто, сами просятъ отъ духовенства поддержки въ достиженіи своекорыстныхъ цѣлей, въ тоже время рѣзко протестуя противъ самостоятельности его въ этой области.

Современныя условія такъ сложны, всевозможные вопросы такъ переплетены, самый быть духовенства такъ тѣсно связанъ съ толщей народа, что оставаться внѣ политики, т. е. уклоняться отъ обсужденія и разрѣшенія жгучихъ жизненыхъ вопросовъ, духовенство не можетъ, ибо въ противномъ случаѣ оно окажется изолированнымъ и никому не нужнымъ. Но достоинство духовенства, какъ служителей церкви, требуетъ, чтобы оно находилось не на услуженіи той или иной политической организаціи, нерѣдко враждебной церкви, а вело-бы свою собственную политику.

Основой политики духовенства должны быть евангельскія истины о взаимной любви между ближними и помощь слабымъ и тѣснимымъ.

Теперь, когда такъ велики расхожденія на почвѣ соціальной, національной и т. д., болѣе чѣмъ своевременно для умиротворенія разбушевавшихся страстей выдвинуть религіозную платформу, которая-бы насъ объединяла и примиряла.

Таково должно быть направленіе политики духовенства и вѣрующихъ мірянъ. И такую политику единенія на почвѣ церковной, духовенство на благо церкви и народа, безъ различія національныхъ и соціальныхъ, политическихъ и иныхъ взглядовъ, не только имѣетъ право, но обязано проводить отъ церковной кафедры до законодательной трибуны.

**Свящ. А. Ковшъ.**

# Духавенства і народ.

Насельніцтва Польшчы гатуецца цяпер да выбараў у Сойм і Сэнат. Зразумела, што у гэткі момант ува ўсіх на вуснах палітычна-эканамічныя пытаньні. Галоўным пытаньнем, якое ставіць цяпер народ пры акрасьленьні сваіх адносінаў да асобных асобаў і цэлых клясаў і установаў, зьяўляецца пытаньне: „За каго вы, за народ, ці проціў народу і яго інтарэсаў?". Усё ацэніваецца цяпер народам з пункту гледжаньня яго праўды, яго інтэрэсаў.

Зусім зразумела, што і праваслаўнаму духавенству, як сасловію і царкве, як установе, праваслаўны народ ставіць гэтае пытаньне „За нас вы, ці проціў нас, за панаваньне капіталу ці працы ў эканамічнай галіне?". Мы духавенства, як прадстаўнікі царквы, павінны даць на гэта пытаньне просты і зразумелы, адказ не ад свайго розуму, але ад імя Вечнай Праўды, якой мы служым. Такіх адказаў чакае і вымагае ад нас веруючы народ. Але яснага адказу няма ў большасьці з нас, дзеля таго, што самыя пытаньні палітычна-эканамічныя зьяўляюцца дзеля нас зусім новымі, нечаканымі. У большасьці няма навет мейсца дзеля гэтых пытаньняў ні ў сэрцы, ні ў розуме, дзеля таго, што сфэра, з якой яны выходзяць, нядаўна была дзеля ўсіх грамадзян, а асабліва дзеля нас —

праваслаўнага духавенства, сфэрай забаронепай: маем на мэце якраз насельніцтва ўсходніх акраінаў Польшчы, быўшых пад уладай царскай Расеі. Мы духавенства мала прыгатаваны дзеля вырашэньня падобных пытаньняў; дзеля гэтага рызыкуем і на гэты раз застацца ззаду цяперашняга жыцьця.

Гэтыя спакусныя пытаньні ставяцца цяпер нам яшчэ часьцей, дзеля таго, што нятолькі расейскі народ, але асабліва беларускі і украінскі народы прывыклі бачыць у нас, праваслаўным духавенстве, адну з галоўных дапамогаў аджыўшага паліцэйскага ладу былой Расеі, які ахапіў і царкву; які маніўся перарабіць служыцеляў царквы ў пакорных прыслужнікаў улады. Стары расейскі ўрад, кідаючы духаўніку „пэнсію“ у 300 руб. у год, хацеў за гэтыя 30 сярэбранікаў трымаць праз праваслаўнае духавенства ў сваіх руках душу народаў: беларускага, украінскага і расейскага. Яно старанна прасьледавала народных духаўнікоў і старанна перарабляла усё духавенства—вышэйшае і ніжэйшае ў „ахраннікаў парадку“, у паслухмяных праваднікоў у народную гушчу сваіх цэнтралістычных мэтаў. І такім чынам мы паступова з „айцоў духоўных“ перарабіліся у „папоў“.

Афіцыальнае начальства ў б. Расеі загадвала духавенству быць апалітычным, але ў даным выпадку трэба было разумець палітыку, зараджаючуюся ў глыбіне народнага сузнаньня. Што-ж датычыць ахраннай палітыкі і інсьпіраванай зьверху з яе „саюзамі істінно-русскаго народа“, з мітычнымі міліёнамі сяброў і тысячамі аддзелаў, дык удзел у гэтага роду палітыцы ня толькі не забаранялася, але наадварот, падтрымлівалася. У царквах разам з сьвяшчэннымі харугвямі разьвяваліся сьцягі саюза „Архангела Міхаіла“.

Згадзецеся, што адносна свабодны цяпер народ праваслаўны ў Польшчы мае права спытаць свое духавенства: пад якім сьцягам вы ідзеце цяпер, з намі, ці проціў нас?

Што-ж нашае духавенства будзе адказваць народу на яго розныя перадвыбарчыя пытаньні? Разумныя „акі зміі“ духоўныя айцы будуць адказваць народу: „ня ведаем і ведаць ня хочам вашых пытаньняў, яны чужыя нам. Мы молімся Богу, заклікаем да малітвы і вас, мы спасаемся, хочам спасьці і вас, мы молімся за „ўладу цяперашнюю“, да гэтага запрашаем і вас. Па сутнасьці-жа вырашаць вашых пытаньняў не бярэмся—гэта палітыка, а мы павінны быць апалітычны. „Воздадзіце кесарава кесараві, а Богава Богаві“ і г. д. Коратка кажучы, тыя самыя адказы, якія ў большасьці выпадкаў давалі і пяць гадоў таму назад сваім парафіянам у часе выбараў у першы заканадаўчы Сойм. Але-ж гэта не адказы, а толькі „ізвіція словес“, якія ня могуць задаволіць чуткага народу.

„Дзеля чаго застаецеся цяпер вы ўвонках палітыкі,—скажуць сяляне духавенству,—вы так нядаўна яшчэ быўшыя ў палітыцы? Нам патрэбны духаўнікі, разумеючыя нашыя балячкі, нашыя патрэбы, духаўнікі, з якімі мы маглі-бы мець адно сэрца, адну душу і складаць з імі адну царкву, мы не вымагаем ад вас палітыкі ў уласным значэньні слова, мы просім толькі, каб вы вытлумачылі нам, веруючаму народу, на чыім баку эвагельская праўда, на баку нас, працоўнага народу, ці на баку тых, з кім мы змагаліся і цяпер змагаемся?“. Гэткія і падобныя гутаркі прыходзілася бязумоўна, выслухаваць кожнаму духаўніку, прыслухоўваючамуся да голасу народу. І народ праў. Запалоханае так нядаўна яшчэ забароненым словам „палітыка“, духавенства, якое хоча астацца „ў вонках палітыкі“, якое хоча і Царвку паставіць „у вонках палітыкі“, нам здаецца, путае два розныя паняцьці: „палітыка“, у сэньсе рашэньня пытаньняў, высунутых на першы плян цяперашнім палітычным ма-

мэнтам, і „палітычная партыя“, у пэўных рамках, якой павінен хадзіць усякі, запісаўшыся ў партыю чалавек. Ведама, Царква і яе служыцелі павінны быць ў вонках партыі: ня могуць яны быць ні: „саюзьнікамі“, ні „камуністамі“.

У Царкве Хрыстовай „няма Эліна ні Іудэя“, сьвяшчэньнік павінен служыць спасеньню ўсіх веруючых, хто-б яны ні былі па сваей палітычнай афарбоўцы: белыя зялёныя, чырвоныя і чорныя; сьвяшчэньнік ня мае права падымаць на сваей Царкве, ці на царкоўным амбоне сьцягу (знамя) пэўнай палітычнай партыі як-бы ен ні падабалася густам і настроям большасьці У Царкве няма большасьці ці меншасьці, як няма ў яе „таўпы“, ёсьць толькі аддзельныя жывыя душы, у адносінах да якім сьвяшчэньнік павінен помніць запаведзь апостала—„быць всем вся да ўсяко некія спасьці“. Партыйнасьць у Царкве-гібельна для дзела царкоўнага, гэта бяспрэчна.

Але адно дзела палітычная партыйнасьць і зусім другое—балючыя пытаньні данага палітычнага мамэнту.

(Заканьчэньне будзе)

**Архім. П. Марозаў.**

# Духовенство й нарід.

Населення Польщі готується зараз до виборів до Сойму та Сенату. Цілком зрозуміло, що в такий момент у всіх на устах політико-економичні питання. Головне питання, яке ставить тепер нарід при определінню своіх відношень до окремих персон і цілих кляс й установ. таке: „З ким ви, з народом чи проти народа і його інтересів?“ Все оцінюється тепер народом з пункту глядження його правди, його інтересів.

Зрозуміло, що й православному духовенству, як клясі, й церкві, як установі, православний нарід ставить це іспітове питання: „за нас ви, чи проти нас, за владу капіталу чи праці в економичній области“? Ми, духовенство, як представники церкви, повинні дати на це питання відповідь просту й ясну не від свого розуму, а від імени Вічноі Правди, котрій ми служимо. Такоі відповіді чекає й вимагає від нас зтурбована совість віруючого народу.

Але в більшости з нас немає ясноі відповіді, тому що самі політично-економичні питання з'являються для нас новими, нежданними. В душах і мізкові багатьох немає навіть місця для тих патань, тому що сфера, з котроі вони виходять не дуже давно була для всіх громадян, а особливо для нас, православного духовенства, суворо забороненою: маємо на увазі як раз населення східних областей Польщі, бувших під владою царськоі Росіі. Ми, духовенство, мало підготовлені для вирішення подібних питань, через віщо ризикуємо й на цей раз лишитись ззаді сучасного життя.

Рокові спокусливі питання ставляться нам зараз більш вперто, ще й тому, що не тільки нарід російський, а особливо білоруський та українский народи призвичаілись бачити в нас, православному духовенстві, одну з головних підтримок віджившого поліційного устрою бувшоі Росіі, загарбавшого кріпко й Церкву; котрий намагався перетворити пастирів Церкви в покірних прислужників влади Старий. уряд Росіі, кидаючи священикові „казьонное жалованье“ в 300 карбованців річно, хотів за тих 30 серебряників тримати через православне духовенство в своіх руках душу народів білоруського, українського та російського. Він ревно переслідував пастирів народніх й пильно перетворював все духовенство, як вище так і нище, на „охранителей порядка, на покірних провідників в гущу народню своіх централістичних стремлінь. Отож поволі ми з „отців духовних“ перетворились на „попів“.

Офіційно начальство б. Росіі наказувало духовенству бути поза політикою, але в данному випадкові треба було розуміти політику, яка зароджувалась в глибинах народноі свідомости. Що ж торкається охоронителів політики, котра інспірувалась зверху, з іі „союзамі истинно русскаго народа" з мигичними міліонами членів й тисячами відділів, то участь в такого роду політиці не тільки не заборонялось, а навпаки підтримувалось. В церквах дуже часто разом з святими корогвами розвивались „знамема" й „стягі" „Союза Архангела Михаила".

Згодіться, що **прівюючи** свобідний нині нарід в Польщі має право запитати своє духовенство: під яким стягом ви тепер йдете — з нами чи проти нас.

Яку ж відповідь дасть духовенство народові на його ріжні передвиборчі питання? Мудрі „аки зміи" духовні отці будуть відповідати народові: „Не знаємо й знати не хочемо ваших питань й потреб: вони чужі для нас. Ми молимось Богові, кличемо до молитви й вас, ми спасаемось, хочемо спасти й вас, ми підносимо молитву за „власть предержащую", яка б вона не була, до цього запрошуємо й вас, докладно ж ваших питань вирішувати не беремось — це політика, а ми повинні бути по-за політикою „Воздадите кесарево кесареви, а Божія Богови" і т. п. Одним словом та сама відповідь, яку наше духовенство в більшости випадків давало своім парафіянам й перед пяттю роками, підчас виборів до першого законодавчого сойму. Але це не відповідь, тільки „извитія словесъ", котра не може задовольнити чуткого народу.

„Чому тепер зістались ви по-за політикою,— скажуть селяне духовенству, ви, котрі ще так недавно політикували? Ми потрібуємо пастирів, якіб розуміли наші болі наші потреби, пастирів, з якими ми могли б мати одно серце й одну думку й створити з ними єдину Церкву. Ми не потрібуємо від вас політики, як такоі, ми тільки просимо, щоб ви зясували нам, віруючому народові, по чистій пастирській совісти, на якому боці євангельська правда — нас, працюючого народу, чи тих, з ким ми боролись й боремося." Такі й подібні балачки доводилось вислухувати всякому священникові, який прислухається до голосу народу. І це правда.

Залякане так недавно ще забороненим словом „політика" духовенство, бажаючe лишитись „вне політики" бажаюче й церкву поставити „вне політики", нам здається, плутає два ріжні поняття: „політика" в розумінні вирішення питань, поставлених на перший плян сучасним політичним моментом й „політична партія", в певних рамках якоі повинен ходити каждий, хто в ню записався. Безумовно церква й іі служителі повинні бути по-за партіями: не можуть вони бути ні „союэниками" ні „комуністами"

В Церкві Христові немає єліна чи іудея; священник повинен служити для спасіння всіх віруючих, якого б вони ни були політичного забарвлення: білі, зелені, червоні чи чорні: священник не має права ставити на своій церкві чи на церковній амвон і прапор певноі політичноі партіі, хоч би вона й подобалась більшости. В церкві немає більшости чи меншости, як не має в ній „толпи", є тільки окремі живі душі, в відношенню до яких священник повинен розуміти заповіт апостола— „быть всѣм вся, да всяко нѣкія спасти" Партийність в церкві. безперечно, погибель для церковноі справи.

Але одна справа—політична партийність, й зовсім инша—болючі питання данного політичного моменту,

(Закінчення буде)

**Архим. Ф. Морозов.**

# Духовенство и народъ.

Населеніе Польши готовится теперь къ выборамъ въ Сеймъ и Сенатъ. Вполнѣ естественно, что въ такой моментъ у всѣхъ на устахъ политико-экономическіе вопросы. Главнымъ вопросомъ, какой ставитъ теперь народъ при опредѣленіи своихъ отношеній къ отдѣльнымъ лицамъ и цѣлымъ классамъ и учрежденіямъ, является вопросъ: „За кого вы, за народъ или противъ народа и его интересовъ?" Все и вся оцѣнивается теперь народомъ съ точки зрѣнія его правды, его интересовъ.

Вполнѣ естественно, что и православному духовенству, какъ сословію, и Церкви, какъ учрежденію, православный народъ ставитъ этотъ испытательный вопросъ: „за насъ вы или противъ насъ, за власть капитала или труда въ экономической области?". Мы, духовенство, какъ представители Церкви, должны дать на этотъ вопросъ прямой и ясный отвѣтъ не отъ своего разума, а отъ лица Вѣчной Истины, которой мы служимъ. Такихъ отвѣтовъ ждетъ и требуетъ отъ насъ мятущаяся совѣсть вѣрующаго народа.

Но яснаго отвѣта нѣтъ у большинства изъ насъ, потому что самые вопросы политико-экономическіе являются для насъ новыми, неожиданными. У многихъ нѣтъ даже мѣста для этихъ вопросовъ въ душѣ и мозгу, потому что сфера, изъ которой они исходятъ, не такъ давно была для всѣхъ гражданъ, а для насъ, православнаго духовенства, въ особенности, строго запретной сферой: имѣемъ ввиду какъ разъ населеніе восточныхъ окраинъ Польши, бывшихъ подъ властью Императорской Россіи. Мы, духовенство, мало готовы для рѣшенія подобныхъ вопросовъ, поэтому рискуемъ и на этотъ разъ остаться позади современной жизни.

Роковые искусительные вопросы ставятся намъ теперь настойчивѣе еще потому, что не только русскій народъ, а въ особенности—бѣлорусскій и украинскій народы привыкли видѣть въ насъ, православномъ духовенствѣ, одну изъ главныхъ опоръ отжившаго полицейскаго строя бывшей Россіи, захватившаго крѣпко и Церковь; который старался превратить пастырей Церкви въ покорнихъ прислужниковъ власти. Старое правительство Россіи, бросая священнику „казенное жалованье" въ 300 руб. въ годъ, хотѣло за эти 30 сребренниковъ держать черезъ православное духовенство въ своихъ рукахъ душу народовъ бѣлорусскаго, украинскаго и русскаго. Оно ревностно преслѣдовало пастырей народныхъ и старательно превращало все духовенство—высшее и низшее—въ „охранителей порядка", въ послушныхъ проводниковъ въ народную толщу своихъ централистическихъ предначертаній. И так, постепенно, мы изъ „отцовъ духовныхъ" превратились въ „поповъ".

Оффиціально начальство въ б. Россіи указывало духовенству быть внѣ политики, но въ данномъ случаѣ надо было понимать политику, зарождавшуюся въ глубинахъ народнаго сознанія. Что же касается охранительной политики, инспирировавшейся сверху, съ ея „союзами истинно-русскаго народа", съ мифическими милліонами членовъ и тысячами отдѣловъ, то участіе въ этого рода политикѣ не только не порицалось, а наоборотъ, всячески поощрялось. Въ церквахъ не рѣдко рядомъ съ священными хоругвями развѣвались „знамена" и „стяги" союза „Архангела Михаила".

Согласитесь, что сравнительно свободный нынѣ народъ православный въ Польшѣ вправѣ спросить свое духовенство: подъ какимъ знаменемъ вы теперь идете, съ нами-ли или противъ насъ?

Что же наше духовенство будетъ отвѣчать народу на его различные предвыборные вопросы? Мудрые „аки зміи" духовные отцы будутъ отвѣчать народу: „Не знаемъ и знать не хотимъ вашихъ

вопросовъ и запросовъ; они чужды вамъ. Мы молимся Богу, зовемъ къ молитвѣ и васъ, мы спасаемся, хотимъ спасать и васъ, мы возносимъ молитвы за „власть предержащую“, какая бы она ни была; къ этому приглашаемъ и васъ. По существу же вашихъ вопросовъ рѣшать не беремся—это политика, а мы должны быть внѣ политики. Воздадите кесарево кесареви, а Божіе Богови, и т. д. Словомъ—тѣ самые отвѣты, которые наше духовенство въ большинствѣ случаевъ давало своимъ прихожанамъ и пять лѣтъ тому назадъ, во время выборовъ въ первый законодательный Сеймъ. Но вѣдь это не отвѣты, а только „извитія словесъ“, которыя не могутъ удовлетворить чуткаго народа.

„Почему оказываетесь теперь вы внѣ политики,—возразятъ крестьяне духовенству,—вы, такъ недавно еще бывшіе въ политикѣ? Нам нужны пастыри, понимающіе наши боли, наши нужды, пастыри, съ которыми мы могли бы имѣть единое сердце и единую душу и составить съ ними единую Церковь. Мы не требуемъ отъ васъ политики въ собственномъ смыслѣ слова, мы просимъ лишь, чтобы вы объяснили намъ, вѣрующему народу, по чистой пастырской совѣсти, на чьей сторонѣ евангельская правда—на сторонѣ насъ, трудового народа, или на сторонѣ тѣхъ, съ кѣмъ мы боролись и теперь боремся?“ Такіе и подобные разговоры приходилось, конечно, выслушивать всякому священнику, прислушивающемуся къ голосу народа. И народъ правъ.

Запуганное такъ недавно еще запрещеннымъ словомъ „политика“, духовенство, желающее и церковь поставить „внѣ политики“, намъ думается, путаетъ два различныя понятія: „политика“, в смыслѣ рѣшенія вопросовъ, выдвинутыхъ на первый планъ настоящимъ политическимъ моментомъ, и „политическая партія“, въ опредѣленныхъ рамкахъ которой долженъ ходить всякій, записавшійся въ партію человѣкъ. Конечно, Церковь и ея служители должны быть „внѣ партій: не могутъ они быть ни „союзниками“ ни „коммунистами.“

Въ Церкви Христовой „нѣтъ эллина или іудея“, священникъ долженъ служить спасенію всѣхъ вѣрующихъ, кто бы они ни были по своей политической окраскѣ: бѣлые, зеленые, красные или черные; священникъ не имѣетъ права водружать на своей Церкви или на церковномъ амвонѣ знамя опредѣленной политической партіи, какъ бы оно ни нравилось вкусамъ и настроеніямъ большинства. Въ Церкви нѣтъ большинства или меньшинства, какъ нѣтъ въ ней „толпы“; есть лишь отдѣльныя живыя души, по отношенію къ которымъ священникъ долженъ помнить заповѣдь апостола— „быть всѣмъ вся да всяко нѣкія спасти“. Партійность в Церкви—гибельна для дѣла церковнаго, это безспорно.

Но одно дѣло политическая партійность и совсѣмъ другое — жгучіе вопросы даннаго политическаго момента.

(Окончаніе слѣдуетъ)

Архим. Ф. Морозовъ

# Агляд прэсы.

## Даклад сэн. А. Назарэўскага

На адбыўшымся ў сярэдзіне сьнежня ў Пінску эпархіяльным зьезьдзе прадстаўнікоў духавенства і міран Палескай эпархіі быў праслуханы досьць цікавы даклад сэнатара А. Назарэўскага: „Сучасное палажэньне праваслаўнай царквы ў Польшчы“. З прычыны асаблівага зацікаўленьня, якое прадстаўляе гэты даклад, прыводзім яго зьмест тым больш, што аўтар яго зьяўляецца адным з бліжэйшых супрацоўнікаў нашае часопісі і сябра Пр. Дэм. Аб'яднаньня.

Праваслаўная Царква ў Польшчы перажывае ў сучасны мамэнт востры крызіс. Прычынаў да гэтага шмат. Польскі ўрад да гэтага часу не зацьвердзіў статуту, азначаючага праўнае палажэньне ў Польшчы праваслаўнай царквы. Нацыяналістычныя, палітычныя партыі стараюцца выкарыстаць дзеля сваіх мэтаў цяжкае пытаньне царквы; народ—узбураны на духавенства, якое ў свой чарод адносіцца з недаверам да вышэйшай царкоўнай улады; само духавенства не заўсёды адпавядае свайму назначэньню: ня спыняюцца выпадкі пераходу ў унію цэлых прыходаў, урэшце, праваслаўная інтэлігенцыя ня спыняе недавера да царкоўнай іерархіі. Дзе-ж пачатак злога? Урад не абавязаны клапаціцца аб справах царквы, ён толькі зьяўляецца умаўляючай старонай. Ведама, не зацьвярджаць статуту ўрад мае поўныя Паньствовыя меркаваньні, што датычыцца нацыяналістычных, палітычных партыяў, то іх удзел у справе раз'ядненьня між народам і царвой, не падлягае сумліву.

Ведама, прычын раз'ядненьня трэба шукаць або ў народзе, эпіскапаце. Прыхаджане, міране па меры сіле сваіх, павінны прыймаць удзел ў грамадзкім жыцьці. Руская царква ад часоў Пятра I ня ведала гэткіх прынцыпаў, і ад часу звальненьня сялян ярка выявілася пасьпеўшая неабходнасць удзелу народу ў жыцьці царквы. Гэтага не зразумеў расейскі урад—і памылка яго выявілася ў часы рэвалюцыі.

Першая заслуга склікакьня Царк. Сабору была ўжо не Гасударя Імпэратара, а Часов. Ураду. Але Сабор спазьніўся на шмат гадоў і не пасьпеў зрэфармаваць царкоўна-грамадзкага жыцьця. І выбухнула рэвалюцыя з усімі яе вынікамі. Цяпер у нашым жыцьці мы бачым амаль што тое самое; наша іерархія як-бы баіцца удзелу міра наў у жыцьці царквы; за 6 гадоў ня склікана ніводнага сабору. А кара ужо зьбліжаецца. Вышэйшай іерархіі, не жадаўшай арганізаванага царкоўнага народу, прыходзіцца лічыцца цяпер з народам не з арганізованым, царкоўна - рэвалюцыйным. Гэта не адносіцца толькі да Палескай эпархіі, дзе стараліся мяйсцовыя „Саборыкі", у склікакьні каторых ніхто ня можа раскайвацца. Гэта заслуга нашага Архіпастыра, і дзякуй яму за гэта. Будзем і надалей трымацца гэтага шляху, адзінага правідловага ў нашым царк. грамадкім жыцьці.

---

У віленскім „Słowie" знаходзім цікавую размову з сэн В. Багдановічам, на найбольш актуальную тэму бягучага часу—а выбарных блёках і удзле нац. меншасьцяў у выбарах. Вось што піша газэта.

Першае пытаньне: — якія групы, істнуючыя ў нас, увайшлі в склад блёку нац. меншасьцяў.—

Пачну ад беларусаў: „Сялянскі Саюз" (Рагуля, Ярэміч) хрысьціянск. Дэмакратыя (кс. Станкевіч, Каруза), група бэспартыйных радыкалаў, стварыўшыхся з б. „грамадаўцаў" на чале з Сабалеўскім і рэкламаванае многа праваслаўнае беларускае дэмакратычнае „Аб'яднаньне". Пасьля ідуць жыды сіаністы на чале з д-м Выгодзкім, артадоксы з д-м Шабадам, ліцьвіны усіх напрамкку: Хр. дэмакратыя (кс. Кроуялись і Цыбіраак) і людоўцы (Ольсэйко, Шлапліс, Венецкі) і немцы.

А расейцы? Пытаемся далей— што тычыцца ўдзелу расейцяў у блёку нац. меншасьцяў, нельга яшчэ сказаць нічога канкрэтнага. Між расейскіх групаў няма яшчэ згоды— прычынай чаго зьяўляецца заўзятая спрэчка з украінцамі. Істнуе версыя аб стварэньні праваслаўнага блёку, у склад якога ўвайшлі-бы умяркаваныя беларускія і

украінскія групы, а з другога боку невялікая жменька асоб пад кірауніцтвам архімандрыта Піліпа Марозава і грамадаўца . сьв. Каўша, а таксама сьв Тучэмскага. Маю падставы думаць, што пэўная частка расейцаў будзе галасаваць за блёк.

Ці ня треба думаць, што за блёк будзе галасаваць праваслаўнае духавенства і якія яго адносіны — з прычыны канфлікту вашага з праваслаўнай царквой, асабліва з архіяпіскапам Хвядосам.

Праваслаўнае духавенства нічым тут ня зьвязана і зробіць згодна з сваімі перакананьням і, што датычыцца адносінаў духавенства да мяне — яно найлепшае. Да цяперашняга дня большасьць адносіцца да мяне надта добра, доказам чаго зьяўляецца тое, што ў шмат разовых выпадках мне прыходзіцца даваць спэцыяльнае ўказаньне. Я ня маю тут, ведама, на мэце архімандрыта Марозава.

У зьвязку з гэтай размовай „Słowa“ зьмяшчае такія ведамасьці а „Грамадзе“ і яе кантактах, якія прыводзім даслоўна.

Да гэтага часу ў ва—усіх выбарных камбінацыях нац. меншасьцаў прыхільнікі Грамады ўдзелу ня прымалі. Не ўвайшлі б. Грамадаўцы ні ў блёк нац. меншасьцяў, арганізаваны дэпутатам Гранбаўмам, бо блёк гэты для іх зьяўляецца сацыальна надта умеркаваным; таксама не згадзіліся на удзел у сац. блёку меншасьцяў пад эгідаю P. P. S. На ўсе забегі арганізатараў гэтых дзівух групай грамадаўцы адняслiся адмоўна, пачынаючы працаваць самастойна, што бачым ужо ў форме арганізаваннай пад назовам Выбарчага Рабоча-сялянскага камітэту беларускага Аб'яднаньня. На чале камітэту стаяць Пекач Арцём (старшыня) сэкратар Янка Бэрэнт і Юстын Юхна (скарбнік). Органам друку камітэту зьяўляецца газэта „Права Грамады, працяг „нашае Працы“, зачыненай у свой час урадам.

Гэта цікавая заметка заканчваецца наступнымі паведамленьнямі:

Ліквідацыя Грамады яшче цалком не праведзана. Грамадаўскія ячэйкі ўзьніклі цяпер пад уплывам выбараў і дэмагогіі агульнага галасаваньня і пачынаюць праяўляць ізноў сваю інтэнсыўную дзеяльнасьць. К чуткам, якія ходзяць у зьвязку з дзейнасьцяй Грамады, трэба аднясьці і слух, маючы характар праўдзівасьці: а злучэньні (грамадаўцаў) з радыкальнай рускай групай. Сярод галоўных кандыдатаў гэтае група высоўвае архімандрыта Піліпа Марозава, вучыцеля рускай школы Тучэмскага, ну і таксама вядомага грамадаўца папа Коўша, замешанага, як ведама, у справе „Гурткоў“ і знаходзячагася цяпер у справе пад залогам на волі.

Усе гэта піша газэта па неправераным даным і, ведама, у значнай частцы разыходзіцца з праўдзівасьцю.

## Да нашых чытачоў.

Зварачываемся да ўсіх нашых чытачоў, і да ўсіх каму дарагі ідэі нашае часопісі, з просьбай прысылаць карэспанденцыі і розныя ведамасьці з мяйсцовага жыцьця дзеля, зьмяшчэньня ў „Народнай Ніве“.

**Рэдакцыя.**

# Наўкола выбараў.

—

## Выбарчыя сьпіскі.

Згодна з апублікованым ужо выбарным календаром, пачыналючы з 2 студзеня, ужо выстаўлены сьпіскі выбарчыкаў для перагляду іх выбаршчыкамі. Вызначаны ўрадам чатырнадцацёхдзенны срок для агляду памянёных сьпіскаў выбаршчыкамі канчаецца 15 студзеня гэтага году ўключна. Усе выбаршчыкі мусяць сваячасна скарыстаць дазеннае ім законам права, і знайсьці час перагледзець сьпіскі і адразу падаць пісьменную заяву аб выяўленых імі пропусках і аб упісаньні ў сьпіскі асобаў, ці памершых ці ўтрацiўшых права выбіраць. Напамінаем усім нашым чытачам, што абавязкам каждага грамадзяніна з'яўляецца клопат аб тым, каб яго прозьвішча ня было прапушчана ў сьпіску—іначай ён ня будзе дапушчаны да галасаваньня. В выпадку пропуску трэба, не адкладаючы, падаць аб гэтым заяву. З боку выбарнае ўлады зроблена ўсё магчымае каб грамадзянам былі зроблены палёгкі і ў самым пераглядзе сьпіскаў і унясеньні імі пісьменных заяваў аб ня точнасьці спіскаў.

Трэба памятаць, что ўсе заявы адносна неўнясеньня ў сьпіскі пададзенныя пасьля 15 студз., ня будуць прыймацца пад увагу.

## Урадовы блёк.

—

Афіцэр для даручэньняў пры прэзыдыуме рады міністраў, палк. Славэк з пасьпехам працуе, пры складаньні блёку партыяў, падпрымоўваючы урад. Палкоўнік Славэк меў цэлы рад нарадаў з б. паслом Вашкевічам з № P.R.—лявіцы.

Як відаць, апошняя група ўвойдзе ў урадовый блёк.

Адначасна палкоўнік Бэк вядзе перагаворы з прадстаўнікамі правых угрупаваняў таксама аб уваходзе ў урадовы блёк.

# Хроника.

—

**Ревізія**. По распоряженію новогрудскихъ воеводскихъ властей внезапно начата чиновниками воеводскаго полицейскаго управленія ревизія комитета по постройкѣ Барановичской православной церкви. Конечно, ревизія эта вызвала въ городѣ цѣлый рядъ всевожныхъ слуховъ, и молва связываетъ её съ текущей выборной кампаніей. Можно сказать съ увѣренностью, что ревизія дастъ самые хорошіе результаты, ибо во главѣ церковностроительнаго комитета стоитъ хорошо извѣстный общественный деятель б сенаторъ А. В Назаревскій. Его работа въ теченіе всего срока сенаторскаго мандата была въ Барановичахъ на виду у всѣхъ: онъ возобновилъ дѣятельность св. Покровскаго церковнаго братства; послѣ пожара церкви привлекъ въ церк. общ. комитетъ по ее обстройкѣ лучшихъ мѣстныхъ гражданъ и былъ избранъ председателемъ комитета; въ 1926 году, во время городскихъ выборовъ, благодаря его энергіи, подъ лозунгомъ православнаго объединенія, удалось провести въ городской совѣтъ на 27 мандатовъ—6 православныхъ; это—результатъ, не дастигнутый нигдѣ на нашихъ кресахъ. Вполнѣ возможно, что люди злой воли и низкихъ моральныхъ устоевъ, которымъ не даетъ такая широкая общественная дѣятельность А. В. Назаревскаго, дошли до доносовъ какъ на него такъ и на членовъ церк.-строительнаго комитета, что вызвало ревизію.

---

**Р. Н. О. о духовенствѣ**. Какъ только заговорили въ обществѣ объ образованіи Православнаго Демократическаго Объединенія—немедленно на новую организацію посыпались удары съ разныхъ сторонъ. Обезпокоилось Р. Н. О. и въ своей газетѣ „Утро“ выступило съ гордой статьею: „Безъ блока“. Такъ какъ

блокъ меньшинствъ, несмотря на всѣ старанія „пятерки“ Р.Н.О, отказался принять эту организацію въ свое лоно, дѣятелямъ Р. Н. О. волей-неволей пришлось „работать“ въ одиночествѣ, „безъ блока“... и безъ того, чѣмъ блокъ обладаетъ.

Въ другой статьѣ въ томъ-же № 191 „Утра“ подъ заглавіемъ „Неудачная попытка“ Р. Н. О. выступаетъ противъ участія въ выборахъ православнаго духавенства, ссылаясь на печальный опытъ Государственной Думы. Чернымъ по бѣлому авторъ статьи пишетъ:

> не слѣдуетъ повторять этого опыта у насъ... представители православной церкви, если-бы повели политическую работу среди своихъ прихожанъ—еще ниже уронили-бы и престижъ церкви, и авторитетъ нашей православной автокефальной іерархіи.

Далѣе идутъ выпады личнаго характера — противъ о. архимандрита Ф. Морозова и св. А. Ковша, полныя инсинуацій и намековъ, а въ концѣ статьи дѣлается общій выводъ:

> Священникъ долженъ знать свой храмъ, вести пастырскую работу среди прихожанъ, а не образовывать политическія партіи...

Все это говорится въ органѣ Р. Н. О. въ примѣненіи къ Православному Демократическому Объединенію. Но какъ только дѣло касается самого Р. Н. О.—все должно обстоять наоборотъ: священники должны принимать участіе въ политической работѣ, помогать Р.О.Н. и т. д. Статья „Неудачная попытка“ напечатана на 2 й страницѣ газеты, а на 3-й стр. находимъ новую, дѣйствительно неудачную попытку (безъ кавычекъ) со стороны Р.Н.О. переманить на свою сторону духовенство (которое должно только знать свой храмъ). Въ воззваніе Верховнаго Совѣта Р.Н.О. выражается надежда, что „духовенство“ не откажетъ ему, Р.Н.О., въ своемъ сочувствіи и моральной поддержкѣ“.

Какъ-же духовенство должно это понимать? Знать только свой храмъ, издали любоваться великолѣпной „пятеркой“ Р.Н.О. и, исполняя свои пастырскія обязанности, сочувственно вздыхать?

Очевидно, нѣтъ. Очевидно, Р. Н. О. требуетъ отъ духовенства работы въ свою пользу, работы политической, работы выборной...

Не легко редактировать газету!... Вторая страница не знаетъ, что будетъ на третьей... Да, торговать легче.. Лѣсомъ, напримѣръ!... И—куда выгоднѣй!...

---

### Что пишетъ органъ Р.Н.О. о насъ.

Не хотѣлось бы намъ полемизировать съ газетою „Утро“. Органъ Р.Н.О. ежедневно помѣщаетъ злостныя, выдуманныя сообщенія то о „Православномъ Блокѣ“, то о „Православномъ Комитетѣ“, то о „Православномъ Демократическомъ Объединеніи“. Вотъ, напримѣръ, замѣтка въ № 2 „Утра“: Семейныя дѣла въ П.Д.О.“. Оказывается, у насъ „уже идетъ споръ изъ за мандатовъ.. нѣкоторые „авіаторы“ деньги „на работу“ (по самымъ секретнымъ свѣдѣніямъ шпика изъ „Утра“) получили лично; они-же и желаютъ... выставить лишь свою кандидатуру, чему противятся другіе „отцы“, сылаясь на первоначальный уговоръ. Отъ себя мы пожелаемъ лидерамъ П.Д.О. полнаго успѣха въ их спорѣ“.

Стиль-то, стиль какой! Ужъ лучше было-бы лидерамъ Р.Н.О., уставя брады свои, печально размышлять о своихъ „успѣхахъ“ въ провинціи, чѣмъ давать волю своимъ провокаторамъ.

Въ другой замѣткѣ, посвященной намъ-же, говорится, что „предвыборное время характеризуется... казусами, перипетіями и попытками, направленными противъ существующихъ партій“...

Ужъ лучше торговать папиргольцемъ и шлиперами, чѣмъ направлять противъ граматики казусы перепитіи и попытки.

Пашырайце нашую часопісь **„НАРОДНУЮ НІВУ“** сярод праваслаўных чытачоў: беларусаў, украінцаў і расейцаў! Яна цьверда стаіць на здаровым груньце Саборнасьці ў Царкве і неабходзімасьці хутчэйшага склiканьня Краявога Сабору Праваслаўнай Царквы ў Польшчы.

---

Пошируйте нашу часопись **„НАРОДНУ НИВУ“** серед православних читачів: білорусів, українців та росіан! Вона твердо стоїть на здоровому грунті Соборности в Церкві й необхидности найхутчійшого скликання Крайового Собору Православноі Церкви в Польщі.

---

Распостраняйте нашъ журналъ **„НАРОДНУЮ НИВУ“** среди православныхъ читателей: бѣлорусовъ, украинцевъ и русскихъ! Онъ твердо стоитъ на здоровомъ грунтѣ соборности в Церкви и необходимости скорѣйшаго созыва Помѣстнаго Собора Православной Церкви в Польшѣ.



Выдавец: **Д. Д. Бохан.** Рэдактар: **сьвяш. А. Коўш.**

Друкарня С. Бэкера, Вільна, вул. Субач 2.

Хто будзе чытаць нашую часопісь „**НАРОДНУЮ НІВУ**“, той перaканаецца, што толькі на груньце рэлігіознай культуры магчыма поўнае нацыянальнае разьвіцьцё праваслаўных беларусаў, украінцаў і расейцаў пры взаемным падтрымліваньні і пашане адзін другога.

---

Хто буде читати нашу часопись „**НАРОДНУ НИВУ**“, той перкеонається, що тільки на грунті релігійноі культури можливий повний національний розвиток православних білорусів, украінців та росіян, при взаемній підтримці й пошані одних до других.

---

Кто будетъ читать нашъ журналъ „**НАРОДНУЮ НИВУ**“, тотъ убѣдится, что только на грунтѣ религіозноі культуры возможно полное національное развитіе православныхъ бѣлоруссовъ, украинцевъ и русскихъ, при взаимной поддержкѣ и уваженіи другъ друга!

**Віленскае Праваслаўнае Сьв.-Канстантынаўскае Братства** арганізуе ў Вільні 15-га студзеня а 7-й гадзіне вечара ў зале Крэнгеля **(ul. Ludwisarska 4) ДУХАВЫ-КАНЦЭРТ-ВЕЧАР**. Хор пад кераўніцтвам рэгента Огіевіча выканае рад царкоўных песнапеньняў.


Выдавец: **Д. Бохан.** Рэдактар: **сьвяшч. А. Коўш.**

Друкарня С. Бэкера, Вільня, вул. Субач 2.